



Gothia Towers  
Göteborg  
19 – 20 november

# Svensk/norsk försurnings- och kalkningskonferens 2019



Foto: André Maslennikov/Azote

## Välkommen!

---

Välkommen till årets mötesplats för aktörer inom kalkningsverksamheten!

Det blir två spännande dagar fyllda med föreläsningar och under pauser samt på eftermiddagen dag 1, kan ni ta del av en utställning som innehåller allt från posters till presentation av verktyg som används inom kalkningsverksamheten. Utöver det blir det trevliga samtal, mingel och middag.

Havs  
och Vatten  
myndigheten



MILJØ-  
DIREKTORATET

Tisdagen

19 NOV

Moderator

Lennart Henrikson  
Natur och Människa AB

5 minuter

för frågor efter  
varje föreläsning.

Tid

Aktivitet

09.00-10.00

Registrering. Kaffe/te + smörgås

10.00-10.20

Öppningsanförande  
Mats Svensson (HaV)

10.25-11.25

**Aktuellt och status inom svensk och norsk kalkningsförvaltning**

10.25-10.40

» **Aktuellt och status om kalkingsvirksomheten i Norge**  
Helge Tjøstheim (Miljødirektoratet)

10.45-11.00

» **Aktuellt och status inom svensk kalkningsverksamhet**  
Jenny Landin (HaV)

11.05-11.20

» **Så fungerar den svenska vattendragskalkningen**  
Johan Ahlström (HaV)

11.25-11.30

Bensträckare på plats 5 min

11.30-12.30

**Försurning på den politiska agendan**

11.30-12.00

» **Luftvårdspolitik i Europa och för internationell sjöfart**  
Christer Ågren (AirClim)

12.05-12.25

» **Klima och försurning - med speciell fokus på sommertørken 2018 og faren for sulfatmobilisering**  
Heleen de Wit (NIVA)

12.30-13.30

Lunch

13.30-14.50

**Försurningsstatus och trender**

13.30- 13.45

» **Målvattendragsundersökningen**  
Jens Fölster (SLU)

13.50-14.05

» **Ny 1000-sjøersundersøkelse 2019**  
Atle Hindar (NIVA)

14.10-14.25

» **Sura episoder i vattendrag: egenskaper och biologiska effekter**  
Tobias Vrede (SLU/ IKEU)

14.30-14.45

» **Status og trender i Europa og Nord-Amerika, med fokus på Sverige og Norge**  
Kari Austnes (NIVA)

14.50-15.10

Kaffe/te + kaka

15.10-17.30

**Kalkning och försurning i ett historiskt perspektiv**

15.10-15.40

» **Nytt liv i surt vann - kalking av norsk vann gjennom fire årtier**  
Dag Matzow (tidligere Fylkesmannen i Agder)

15.45-16.05

» **Vad har vi lært oss inom kalkningen under -80, -90- och -00 talen?**  
Tobias Haag (HaV)

16.10-16.20

Bensträckare på plats 10 min

16.20-16.40

» **Under och efter skogsdöden - vad har vi lært oss?**  
Peter Högberg (SLU)

16.45-17.05

» **Kalkning, försurning och strategier för att begränsa effekterna av luftföroreningar 1975-2020 - Ett svenskt och internationellt perspektiv**  
Harald Sverdrup (Høgskolen i Innlandet)

17.10-17.30

» **Samtal om kalkning och försurning i ett historiskt perspektiv**  
Samtliga föreläsare inom sessionen

18.30-19.00

Utställning + mingel

19.00

Middag

Onsdagen

**20 NOV**

Moderator

Per Olsson  
Havs- och vattenmyndigheten (HaV)

5 minuter

för frågor efter  
varje föreläsning.

Tid

Aktivitet

08.30-09.35

### Samarbete över gränsen

08.30-08.50

- » **Jämförelse och harmonisering av bedömningsgrunder utav försurning för Sverige och Norge**  
Jens Fölster (SLU) och Gaute Velle (NORCE)

08.55-09.10

- » **Vannkjemisk utvikling og biologisk tilstand etter kalkslutt i Hedmark**  
Øyvind Garmo (NIVA)

09.15-09.30

- » **Hur påverkas vatten i Värmland när kalkning avslutas för tillrinnande vatten i Norge?**  
Oscar Askling (Länsstyrelsen i Värmlands län)

09.35-10.05

Kaffe/te + smörgås

10.05-11.05

### Biologisk återhämtning efter försurning och kalkning

10.05-10.20

- » **Effekter av kalkning på fisk i sjöar efter 30 år av nätprovfisken**  
Kerstin Holmgren (SLU/IKEU)

10.25-10.40

- » **Fisk i vattendrag - Utvärdering av kalkningseffekter**  
Erik Pettersson (SLU)

10.45-11.00

- » **Sjøørret (havstöring) og forsuring - nye kalkingsobjekter og gamle kalkningsteknikker**  
Atle Hindar (NIVA)

11.05-11.10

Bensträckare på plats 5 min.

11.10-12.35

### Biologisk återhämtning efter försurning och kalkning forts.

11.10-11.25

- » **Kalkningens effekter på flodpärlmussla - status och trender**  
Niklas Wengström (Sportfiskarna)

11.30-11.45

- » **Kalkningens effekter på bottenfauna**  
Johan Ahlström (HaV)

11.50-11.55

Bensträckare på plats 5 min

11.55-12.10

- » **Hvordan sur nedbør påvirker funksjoner i økosystemet**  
Christian Lucien Bodin (UiB)

12.15-12.30

- » **Intensivert skogbruk som klimatiltak - mulige effekter på vannkvalitet i forsurningsfølsomme områder**  
Øyvind Kaste (NIVA)

12.35-13.30

Lunch

13.30-14.35

### Biologisk återhämtning efter försurning och kalkning forts.

13.30-13.45

- » **Kalkningens effekter på trollsländor - färre generalister och fler specialister**  
Göran Sahlén (Högskolan i Halmstad)

13.50-14.05

- » **Bentiska kiselalger i kalkade samt referensvattendrag**  
Cecilia Andrén (Stockholms universitet/ IKEU)

14.10-14.30

- » **Allt brunare vatten - betydelsen av förändringar i markanvändning, klimat och svaveldeposition**  
Emma Kritzbeg (Lunds universitet)

14.35-14.45

Uppsummering av konferensen  
Jenny Landin (HaV) och Helge Tjøstheim (Mdir)

14.45

Kaffe/te + kaka och avslut

## Hitta till Gothia Towers!

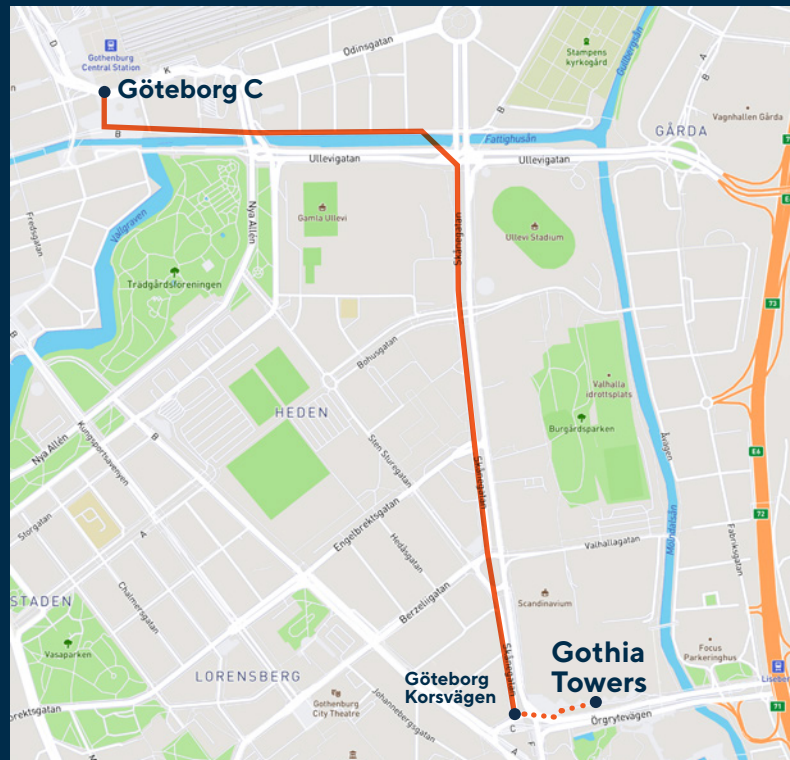
Gothia Towers är beläget vid hållplatsen Korsvägen. Korsvägen är en knutpunkt för kollektivtrafiken i Göteborg där många spårvagns- och busslinjer stannar. Korsvägen är även första stoppet med Flygbussen från Landvetter flygplats.

För mer tidtabeller och mer information, besök Västtrafiks hemsida. Från Korsvägens hållplats har du cirka 100 meter till Gothia Towers hotellentré.

Spårvagn från  
Göteborg C

Restid  
**8 MIN**

Spårvagn  
avgår var  
6 minut



© Mapbox, © OpenStreetMap

### Kommer du med tåg?

Från Centralstationen tar du t.ex. spårvagn 2 (mot Mölndal) eller 4 (mot Mölndal). Från Brunnsparken kan du även ta spårvagn 5 (mot Östra sjukhuset). Spårvagnarna stannar vid Korsvägen mitt emot hotellet.

### Kommer du med flyg?

Till och från Landvetter flygplats går Flygbussarna (20 min. resa) som stannar vid Korsvägen/Svenska Mässan mitt emot hotellet.

### Har du frågor?

Hör gärna av dig så hjälper vi till:

Jenny Landin  
jenny.landin@havochvatten.se + 4610 698 62 83

Helge Tjøstheim  
helge.tjostheim@miljodir.no + 47 452 46 454

Nadine Lind  
nadine@meetagain.se +4610 171 71 36